

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัย เรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาทาง
วิทยุและไปรษณีย์ในเขตภาคเหนือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับ
ที่ 5 ครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวม
ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาทางวิทยุและ
ไปรษณีย์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับผู้ดำเนินการ ผู้บริหารกับนักศึกษา
และผู้ดำเนินการกับนักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5
ในเรื่องคู่มือเรียน การพบกลุ่ม รายการวิทยุ การเชิญวิทยากร กิจกรรมพัฒนาชุมชน และศูนย์ -
การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียน ผู้ดำเนินการการ-
ศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์และนักศึกษาในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ภาคเหนือ 16
จังหวัด คือ จังหวัดเชียงราย, เพชรบูรณ์, ลำปาง, พิจิตร, แม่ฮ่องสอน, น่าน, แพร่, พะเยา,
ลำพูน, พิษณุโลก, อุตรดิตถ์, เชียงใหม่, สุโขทัย, กำแพงเพชร, ตาก, นครสวรรค์ และ
ผู้บริหารและผู้ดำเนินการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากผู้บริหารการศึกษาออกโรงเรียนมีจำนวนน้อย จึงทำการวิจัยกับผู้บริหารการศึกษาออกโรงเรียนหมดทุกคน ซึ่งผู้วิจัยสามารถติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนได้จากผู้บริหารจำนวน 34 ฉบับ จากจำนวนผู้บริหารทั้งหมด 36 คน คิดเป็นร้อยละ 94.44 สำหรับผู้ดำเนินการแยกเป็นหัวหน้าฝ่าย หัวหน้างานการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ หรือผู้รับผิดชอบงานการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด และศูนย์ภาค และครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลกับหัวหน้าฝ่าย หัวหน้างานหรือผู้รับผิดชอบงานการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ และครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์หมดทุกคน คือ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน หรือผู้รับผิดชอบจำนวน 35 คน เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนได้ 33 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.29 ครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ จำนวน 155 คน เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนได้ 134 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.45 รวมกลุ่มผู้ดำเนินการ จำนวน 190 คน สามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ 167 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.89 ส่วนนักเรียนนั้น ผู้วิจัยได้ใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างพอดี จากสูตรของ TARO YAMANE (อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปริคาบวิสุทธิ 2527 : 63) ได้ 365.8 หรือ 366 คน แต่ผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างขึ้นไปอีก เป็นการเก็บ 10% ของแต่ละจังหวัดทุกจังหวัด จึงทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างเป็น 425 คน เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้วได้คืนกลับมาทั้งสิ้นเป็นจำนวน 412 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.94

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เรื่อง เพศ อายุ คุณวุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน้าที่นี้ ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ อาชีพ เหตุผลสำคัญที่มาเรียน ก่อนมาเรียนจบมานานเท่าใด ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 อันประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ คือ รูปแบบการดำเนินงาน รูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตรคู่มือเรียน) รายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) กิจกรรมการพบกลุ่ม ศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ กิจกรรมการเชิญวิทยากร และกิจกรรมพัฒนาชุมชน ตอนที่ 3 เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะในกิจกรรมการพบกลุ่ม รายการวิทยุ คู่มือเรียน ศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ กิจกรรมพัฒนาชุมชน และการเชิญวิทยากรทั้งหมดในตอนที่ 3 นั้นเป็นคำถามแบบปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะไว้ให้ทุก ๆ กิจกรรมด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมด้วยผู้ช่วยโดยทำหนังสือส่วนตัว แนะนำตัวเองและขอความร่วมมือในการวิจัยจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทุกจังหวัด โดยใช้การประสานสัมพันธ์เป็นส่วนตัว และบางส่วนใช้วิธีเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ โดยเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2530 ถึงวันที่ 4 กันยายน 2530 รวมเวลามากกว่า 5 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS - X ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อคำนวณหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบ - สอบถาม
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตภาคเหนือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ทุกข้อกระทงและทุกด้านที่กำหนดในแบบสอบถาม
3. ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างทางความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษา
4. ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe'test for all possible comparison) ในกรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 34 คน เป็นผู้ชายร้อยละ 97.1 ส่วนใหญ่ 58.8% มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 67.6 ส่วนมากผู้ที่ทำงานในหน้าที่ผู้บริหารนั้นทำงานเกี่ยวกับงานในหน้าที่นี้มากที่สุด มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาทางไกลมาแล้วอยู่ในระยะเวลา 1 - 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.40

1.2 ผู้ดำเนินการการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 167 คน มีจำนวนเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน แต่เพศหญิงมากกว่าคือเป็นเพศหญิงร้อยละ 50.90 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.53 วุฒิต่างการศึกษาจบระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.41 ส่วนใหญ่ทำงานเกี่ยวกับงานในหน้าที่นี้มากที่สุดอยู่ในระยะเวลา 1 - 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.47 และส่วนมากมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเข้ารับการอบรมครูประจำกลุ่มมาแล้วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.41 สำหรับผู้ที่ยังไม่เคยผ่านการอบรมครูประจำกลุ่ม 6 คน หรือร้อยละ 3.59 นั้น เป็นเจ้าหน้าที่งานของศูนย์ฯ จังหวัด

1.3 นักศึกษา นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 412 คน เป็นชายร้อยละ 56.10 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.40 อาชีพขณะมาเรียนของนักศึกษาคืออาชีพทำนามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.70 และเหตุผลที่นักศึกษามาเข้าเรียนเพราะต้องการศึกษาต่อให้สูงขึ้นมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 48.50 ส่วนใหญ่นักศึกษาที่มาเข้าเรียนนั้นจะจบมาจากการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 32.30 และระยะเวลาที่จบมานั้น พอจบมาแล้วนักศึกษาก็เรียนต่อเลย เพราะจบมาไม่ถึงปีมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.30

2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตภาคเหนือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในแต่ละค้ำ ดังรายละเอียดที่นำเสนอตามลำดับดังนี้

2.1 ด้านรูปแบบการดำเนินงาน พิจารณารวมความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้าน รูปแบบการดำเนินงาน เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ กลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่ม เห็นด้วยกับการที่จะส่งเสริมให้มีการขยายการเรียนทาง ว.ปณ. ออกไปทุกภาค โดยคิดเป็น ค่าเฉลี่ย 4.52 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนมากใกล้เคียงกันคือ การเรียนทาง ว.ปณ. เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษา เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนทาง ว.ปณ. จะเรียนและทำงานควบคู่กันไป เห็นด้วยกับการเรียนทาง ว.ปณ. ว่าเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.47, 4.06 และ 3.93 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.20 อยู่ในระดับปานกลาง คือ บุคลากรในการทำงาน ว.ปณ. ในปัจจุบันมีความพร้อมปานกลาง

2.1.1 ผู้บริหารมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุ และไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ด้านรูปแบบการดำเนินงานเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ควรส่งเสริมให้มีการขยายการเรียนทาง ว.ปณ. ออกไปทุกภาค เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนทาง ว.ปณ. จะเรียนและทำงานควบคู่กันไปและการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ ประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษา โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.68, 4.65 และ 4.59 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนมากใกล้เคียงกันคือเห็นด้วยกับ การเรียนทาง ว.ปณ. ว่าเป็นการเรียนที่ประหยัดค่าใช้จ่าย คิดว่าการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นให้ ประโยชน์คุ้มค่างับเงินที่ต้องเสียไป เห็นด้วยกับการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นเป็นการเรียนที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนมาก คิดว่าผู้เรียนทาง ว.ปณ. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.32, 3.97, 3.85 และ 3.71 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มี คะแนนน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.89 อยู่ในระดับปานกลาง คือ บุคลากรที่ทำงาน ว.ปณ. ใน ปัจจุบันมีความพร้อมปานกลาง

2.1.2 ผู้ดำเนินการมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทาง วิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรูปแบบการดำเนินงานเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเรียนทาง ว.ปณ. นั้นเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษา และควรมีการส่งเสริมให้มีการขยายการเรียนทาง ว.ปณ. ออกไปทุกภาค โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.64 และ 4.56 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนมาก

ใกล้เคียงกัน คือเห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนทาง ว.ปณ. จะเรียนและทำงานควบคู่กันไป เห็นด้วยกับการเรียนทาง ว.ปณ. ว่าเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย เห็นด้วยกับการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นเป็นการเรียนที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนมาก คิดว่าการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นให้ประโยชน์ได้คุ้มค่ากับเงินที่ต้องเสียไป คิดว่าผู้เรียนทาง ว.ปณ. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.26, 3.86, 3.82, 3.71 และ 3.55 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.03 อยู่ในระดับปานกลาง คือ บุคลากรที่ทำงาน ว.ปณ. ในปัจจุบันมีความพร้อมปานกลาง

2.1.3 นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรูปแบบการดำเนินงานเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ควรส่งเสริมให้มีการขยายการเรียนทาง ว.ปณ. ออกไปทุกภาค โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.50 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด นอกนั้นอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนมากใกล้เคียงกันคือการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนที่หลากหลายโอกาสทางการศึกษา เห็นด้วยกับการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นเป็นการเรียนที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน เห็นด้วยกับการเรียนที่ผู้เรียนทาง ว.ปณ. จะเรียนและทำงานควบคู่กันไป คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.39, 3.98 และ 3.93 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.06 อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีความเห็นว่าการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นผู้เรียนไม่ต้องมาเรียนในชั้นเรียน

2.2 ด้านรูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) พิจารณารวมความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา ในด้านรูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) ทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ กลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนทาง ว.ปณ. นั้นมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนจะต้องอ่านคู่มือเรียนและทำกิจกรรมตามคำแนะนำในคู่มือเรียนและการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นทำให้ผู้เรียนรู้อะไรใหม่ ๆ ที่ควรรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.89, 3.88 และ 3.67 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.67 อยู่ในระดับปานกลาง คือ แหล่งความรู้สำหรับบริการสื่อการเรียนในท้องถิ่นมีความพร้อมปานกลาง

2.2.1 ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนจะต้องอ่านคู่มือเรียนและทำกิจกรรม

ตามคำแนะนำในคู่มือเรียน การจัดการเรียนการสอนทาง ว.ปณ. นั้นมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศมาก และการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นทำให้ผู้เรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ที่ควรรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.09, 4.06 และ 4.00 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.59 อยู่ในระดับปานกลาง คือ แหล่งความรู้สำหรับบริการสื่อการเรียนในท้องถิ่น มีความพร้อมปานกลาง

2.2.2 ผู้ดำเนินการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนจะต้องอ่านคู่มือเรียนและทำกิจกรรมตามคำแนะนำในคู่มือเรียน การจัดการเรียนการสอนทาง ว.ปณ. นั้นมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศมาก และการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นทำให้ผู้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ที่ควรรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.93, 3.68 และ 3.59 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.46 และ 2.31 อยู่ในระดับน้อย คือ แหล่งความรู้สำหรับบริการสื่อการเรียนในท้องถิ่นมีความพร้อมน้อย และสื่อการเรียนทาง ว.ปณ. ในปัจจุบันมีความพร้อมน้อย

2.2.3 นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การจัดการเรียนการสอนทาง ว.ปณ. นั้นมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนจะต้องอ่านคู่มือเรียนและทำกิจกรรมตามคำแนะนำในคู่มือเรียน และการเรียนทาง ว.ปณ. นั้นทำให้ผู้เรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ที่ควรรู้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.96, 3.85 และ 3.68 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.82 อยู่ในระดับปานกลาง คือ แหล่งความรู้สำหรับบริการสื่อการเรียนในท้องถิ่นมีความพร้อมปานกลาง

2.3 ด้านรายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) พิจารณารวมความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ กลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มเห็นว่า สื่อวิทยุเป็นสื่อเสริมการเรียนการสอนในการเรียนทาง ว.ปณ. คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.57 ซึ่งอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนใกล้เคียงกันคือ เห็นว่า เนื้อหาที่ออกอากาศรายการวิทยุทาง ว.ปณ. น่าสนใจและมีประโยชน์ เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนที่ฟังรายการวิทยุและปฏิบัติตามกิจกรรมตามบทวิทยุ รายการที่ออกอากาศสามารถรับฟังได้ชัดเจน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.49, 3.26 และ 2.93 อยู่ในระดับปานกลาง

2.3.1 ด้านรายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ สื่อวิทยุเป็นสื่อเสริมการเรียนการสอนในการเรียนทาง ว.ปณ. ได้ดี และเห็นว่าการศึกษาที่ผู้เรียนที่ฟังรายการวิทยุและปฏิบัติตามกิจกรรมตามบทวิทยุ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.03 และ 3.77 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง คือ เนื้อหาที่ออกอากาศรายการวิทยุทาง ว.ปณ. น่าสนใจและมีประโยชน์ เวลาที่ออกอากาศรายการวิทยุเหมาะสม และการรับฟังรายการวิทยุที่เกี่ยวกับการเรียนทาง ว.ปณ. ที่ฟังประจำ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.15, 3.03 และ 2.68 ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง

2.3.2 ด้านรายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) ผู้ดำเนินการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรายการวิทยุ เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เห็นว่าสื่อวิทยุเป็นสื่อเสริมการเรียนการสอนในการเรียนทาง ว.ปณ. ได้ดี คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.50 ซึ่งอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง คือ เห็นว่าการศึกษาที่ผู้เรียนที่ฟังรายการวิทยุและปฏิบัติตามกิจกรรมตามบทวิทยุนั้น เห็นว่าเนื้อหาที่ออกอากาศรายการวิทยุทาง ว.ปณ. น่าสนใจและมีประโยชน์ รวมทั้งเวลาออกอากาศรายการวิทยุเหมาะสม รายการที่ออกอากาศสามารถรับฟังได้ชัดเจน และการรับฟังรายการวิทยุที่เกี่ยวกับการเรียนทาง ว.ปณ. ที่ฟังประจำ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.34, 3.32, 3.06, 2.67 และ 2.52 ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง

2.3.3 ด้านรายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรายการวิทยุ เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ สื่อวิทยุเป็นสื่อเสริมการเรียนการสอนในการเรียนทาง ว.ปณ. ได้ดี และเห็นว่าเนื้อหาที่ออกอากาศรายการวิทยุทาง ว.ปณ. น่าสนใจและมีประโยชน์ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.57 และ 3.56 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางคือ เห็นว่าการศึกษาที่ผู้เรียนที่ฟังรายการวิทยุและปฏิบัติตามกิจกรรมตามบทวิทยุนั้น และเวลาออกอากาศรายการวิทยุเหมาะสมกับรายการที่ออกอากาศสามารถรับฟังได้ชัดเจน การรับฟังรายการวิทยุที่เกี่ยวกับการเรียนทาง ว.ปณ. ที่ฟังประจำ คิดเป็นร้อยละ 3.19, 3.09, 3.01 และ 2.62 ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ด้านกิจกรรมการทบทวน พิจารณารวมความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้าน

กิจกรรมการพบกลุ่ม เป็นรายชื่อพบว่า โดยกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่ม เห็นว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนต้องไปพบกลุ่มและทำกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วมในการพบกลุ่มและการกำหนดให้ผู้เรียนต้องมีเวลาพบกลุ่มร้อยละ 60 ของเวลาพบกลุ่มตลอดภาคเรียนนั้นคิดว่าเหมาะสม คุณสมบัติของครูประจำกลุ่ม (วุฒิ, ประสบการณ์) ในปัจจุบันเหมาะสม การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้ และกระบวนการกลุ่มจะทำให้ นักศึกษาพบแนวทางในการแก้ปัญหาได้ อีกทั้งการพบกลุ่มทุกครั้งครูประจำกลุ่มได้สร้างบรรยากาศในการเรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.11, 3.87, 3.82, 3.80, 3.73, 3.65 และ 3.61 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.4.1 ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนต้องไปพบกลุ่มและทำกิจกรรมกลุ่ม กับ กระบวนการกลุ่มจะทำให้ นักศึกษาพบแนวทางในการแก้ปัญหาได้ และการกำหนดให้ผู้เรียนต้องมีเวลาพบกลุ่มร้อยละ 60 ของเวลาการพบกลุ่มตลอดภาคเรียนนั้นคิดว่าเหมาะสม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.32, 3.71 และ 3.68 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง คือ คุณสมบัติของครูประจำกลุ่ม (วุฒิ, ประสบการณ์) ในปัจจุบันเหมาะสม และการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้ การพบกลุ่มทุกครั้งครูประจำกลุ่มได้สร้างบรรยากาศในการเรียน และผู้บริหารได้มีส่วนร่วมในการพบกลุ่ม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.38, 3.32, 3.20 และ 3.09 ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง

2.4.2 ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ผู้ค้ำเนินการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม เป็นรายชื่อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนต้องไปพบกลุ่มและทำกิจกรรมกลุ่มกับ ผู้ค้ำเนินการได้มีส่วนร่วมในการพบกลุ่ม และการกำหนดให้ผู้เรียนต้องมีเวลาพบกลุ่มร้อยละ 60 ของเวลาการพบกลุ่มตลอดภาคเรียนนั้นคิดว่าเหมาะสม คุณสมบัติของครูประจำกลุ่ม (วุฒิ, ประสบการณ์) ในปัจจุบันเหมาะสม การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้เหมาะสม กระบวนการกลุ่มจะทำให้ นักศึกษาพบแนวทางในการแก้ปัญหาได้ รวมทั้งการพบกลุ่มทุกครั้งครูประจำกลุ่มได้สร้างบรรยากาศในการเรียน โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.24, 3.96, 3.93, 3.86, 3.83, 3.82 และ 3.60 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.4.3 ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนต้องไปพบกลุ่มและทำกิจกรรมกลุ่ม และนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการพบกลุ่มมาก คุณสมบัตินี้ของครูประจำกลุ่ม (วุฒิ, ประสบการณ์) ในปัจจุบันเหมาะสม และการกำหนดให้ผู้เรียนต้องมีเวลาการพบกลุ่มร้อยละ 60 ของเวลาการพบกลุ่มตามที่ได้กำหนดไว้ ประกอบกับการพบกลุ่มทุกครั้งครูประจำกลุ่มได้สร้างบรรยากาศในการเรียนและกระบวนการกลุ่มจะทำให้นักศึกษาพบแนวทางในการแก้ปัญหา โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.03, 3.90, 3.81, 3.78, 3.73, 3.64 และ 3.58 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ พิจารณารวมความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านการจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นรายข้อพบว่า โดยกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มเห็นว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ คิดว่าควรขยายศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. ให้มากขึ้น และเห็นว่าเป็นไปได้มากที่จะให้ศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. เป็นศูนย์กลางให้บริการ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร สำหรับนักศึกษาทาง ว.ปณ. เห็นด้วยกับการที่ผู้ทำหน้าที่ดูแลศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. และให้บริการสื่อต่าง ๆ คือ ครูประจำกลุ่ม นักศึกษา ว.ปณ. หรือประชาชนในหมู่บ้าน รวมทั้งเห็นด้วยว่าสถานที่ตั้งศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. อาจเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศาลา วัด หรือศาลากลางบ้านก็ได้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.25, 4.03, 3.95 และ 3.87 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.5.1 ด้านการจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ด้านการจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เห็นด้วยที่ว่าสถานที่ตั้งศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. อาจเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศาลา วัด หรือศาลากลางบ้านก็ได้ และคิดว่าควรขยายศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. ให้มากขึ้น เห็นว่าเป็นไปได้มากที่ศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. เป็นศูนย์กลางการให้บริการความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร สำหรับนักศึกษาทาง ว.ปณ. และเห็นด้วยกับการที่ผู้ทำหน้าที่ดูแลศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. และให้บริการสื่อต่าง ๆ คือ ครูประจำกลุ่ม นักศึกษา ว.ปณ. หรือประชาชนในหมู่บ้าน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.29, 4.27, 3.97 และ 3.94 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.5.2 ด้านการจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ผู้ดำเนินการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ด้านการจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ คิดว่าควรขยายศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. ให้มากขึ้น เห็นด้วยกับการที่ผู้ทำหน้าที่ดูแลศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. และให้บริการสื่อต่าง ๆ คือ ครูประจำกลุ่ม นักศึกษา ว.ปณ. หรือประชาชนในหมู่บ้าน และเห็นว่าสถานที่ตั้งศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. อาจเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศาลา วัด หรือศาลากลางบ้านก็ได้ เห็นว่าเป็นไปได้มากที่จะให้ศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. เป็นศูนย์กลางการให้บริการความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร สำหรับนักศึกษาทาง ว.ปณ. คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.34, 4.16 และ 4.02 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.5.3 ด้านการจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ด้านการจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ คิดว่าควรขยายศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. ให้มากขึ้น เห็นว่าเป็นไปได้มากที่จะขยายศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. เป็นศูนย์กลางการให้บริการ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร สำหรับนักศึกษาทาง ว.ปณ. เห็นด้วยกับการที่ผู้ทำหน้าที่ดูแลศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. และให้บริการสื่อต่าง ๆ คือ ครูประจำกลุ่ม นักศึกษา ว.ปณ. หรือประชาชนในหมู่บ้าน และเห็นว่าสถานที่ตั้งศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. อาจเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศาลา วัด หรือศาลากลางบ้านก็ได้ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.22, 4.04, 3.87 และ 3.72 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านกิจกรรมการเชิญวิทยากร พิจารณารวมความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านกิจกรรมการเชิญวิทยากร เป็นรายข้อพบว่า โดยกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มเห็นว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เห็นด้วยกับการเชิญวิทยากรมาบรรยาย คิดว่าคุณสมบัติของวิทยากรที่กำหนดไว้ นั้นเหมาะสม และเห็นว่าเกณฑ์ที่จะเชิญวิทยากรมาบรรยายตามที่ได้ปฏิบัติอยู่นั้นเหมาะสม รวมทั้งเห็นว่าค่าตอบแทนที่วิทยากรได้รับเป็นรายชั่วโมงนั้นเหมาะสม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.22, 3.86, 3.57 และ 3.55 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.6.1 ด้านกิจกรรมการเชิญวิทยากร ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านกิจกรรมการเชิญวิทยากร เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารเห็นด้วยกับการเชิญวิทยากรมาบรรยาย คุณสมบัต

ของวิทยากรที่กำหนดไว้นั้นเหมาะสมแล้ว ค่าตอบแทนที่วิทยากรได้รับเป็นรายชั่วโมงนั้นเหมาะสม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.27, 3.62 และ 3.56 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง คือ เห็นว่าเกณฑ์ที่จะเชิญวิทยากรมาบรรยายตามที่ได้ปฏิบัติอยู่นั้นเหมาะสม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.32 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

2.6.2 ด้านกิจกรรมการเชิญวิทยากร ผู้ดำเนินการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านกิจกรรมการเชิญวิทยากร เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เห็นด้วยกับการเชิญวิทยากรมาบรรยาย และคุณสมบัติของวิทยากรที่กำหนดไว้นั้นเหมาะสม และเห็นว่าเกณฑ์ที่จะเชิญวิทยากรมาบรรยายตามที่ได้ปฏิบัติอยู่นั้นเหมาะสม ทั้งค่าตอบแทนที่วิทยากรได้รับเป็นรายชั่วโมงนั้นเหมาะสม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.20, 3.88, 3.88 และ 3.56 ตามลำดับ ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก

2.6.3 ด้านกิจกรรมการเชิญวิทยากร นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านกิจกรรมการเชิญวิทยากร เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ นักศึกษาเห็นด้วยกับการเชิญวิทยากรมาบรรยาย และคุณสมบัติของวิทยากรที่กำหนดไว้นั้นเหมาะสม เกณฑ์ที่จะเชิญวิทยากรมาบรรยายตามที่ได้ปฏิบัติอยู่นั้นเหมาะสม และค่าตอบแทนที่วิทยากรได้รับเป็นรายชั่วโมงนั้นเหมาะสม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.23 3.88, 3.67 และ 3.54 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.7 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน พิจารณารวมความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน เป็นรายข้อพบว่า โดยกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มเห็นว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีความเป็นไปได้มากกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น เห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน และกิจกรรมพัฒนาชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ มีความจำเป็นมากที่ว่ากิจกรรมพัฒนาชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ มีความจำเป็นมากที่ว่ากิจกรรมพัฒนาชุมชนทุกกิจกรรมจะต้องผ่านการรับรองจากองค์กรหมู่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง และเห็นด้วยที่นักศึกษาทาง ว.ป.ฉ. ทุกคนจะต้องจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้ได้ครบ 48 หน่วยพัฒนา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.94, 3.89, 3.77 และ 3.56 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.7.1 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน เป็น

รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารเห็นด้วยมากที่สุดที่ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน กับเห็นด้วยว่ากิจกรรมพัฒนาชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ และคิดว่าเป็นไปได้อย่างจำเป็นมากที่สุดที่กิจกรรมพัฒนาชุมชนทุกกิจกรรมจะต้องผ่านการรับรองจากองค์กรหมู่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปได้มากกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น นักศึกษาทุกคนจะต้องจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้ได้ครบ 48 หน่วยพัฒนา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.41, 4.21, 4.06, 4.00 และ 3.97 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก

2.7.2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน ผู้ดำเนินการมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา ชุมชน เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุดที่ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนา ชุมชน กิจกรรมพัฒนาชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ และคิดว่าเป็นไปได้อย่าง กับกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และยังเห็นว่ามีความจำเป็นมากที่สุดที่กิจกรรม พัฒนาชุมชนทุกกิจกรรมจะต้องผ่านการรับรองจากองค์กรหมู่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ หรือสถาบันที่ เกี่ยวข้อง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.90, 3.88, 3.84 และ 3.65 ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง คือ เห็นว่านักศึกษาทาง ว.ปณ. ทุกคนจะต้องจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน ให้ได้ครบ 48 หน่วยพัฒนา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.49 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

2.7.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน นักศึกษามีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน เป็น รายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ คิดว่าเป็นไปได้อย่างมากกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ฝึกให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมพัฒนาชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนได้ และจำเป็นมากที่สุดที่กิจกรรมพัฒนาชุมชนทุกกิจกรรมจะต้องผ่านการรับรองจาก องค์กรหมู่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งนักศึกษาทาง ว.ปณ. ทุกคนจะต้องจัด กิจกรรมพัฒนาชุมชนให้ได้ครบ 48 หน่วยพัฒนา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.97, 3.85, 3.84, 3.79 และ 3.58 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับผู้ดำเนินการ ผู้บริหารกับนักศึกษา และผู้ดำเนินการกับนักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรูปแบบการดำเนินงาน รูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) รายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ด้านการจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ กิจกรรมการเชิญวิทยากร และการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน

3.1 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรูปแบบการดำเนินงาน แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 5 ประเด็น คือ

3.1.1 ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ในประเด็นเห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนทางวิทยุและไปรษณีย์จะเรียนและทำงานควบคู่กันไป พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการที่ผู้เรียนทาง ว.ปณ. จะเรียนและทำงานควบคู่กันไป แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นด้วยมากกว่า ผู้ดำเนินการและนักศึกษา

3.1.2 ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ในประเด็นเห็นด้วยกับการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ที่ผู้เรียนไม่ต้องมาเรียนในชั้นเรียน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ที่ผู้เรียนไม่ต้องมาเรียนในชั้นเรียน แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นด้วยมากกว่าผู้ดำเนินการและนักศึกษา

3.1.3 ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ในประเด็นเห็นด้วยกับการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ว่า เป็นการเรียนที่ประหยัดค่าใช้จ่าย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ว่าเป็นการเรียนที่ประหยัด

ค่าใช้จ่าย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นด้วยมากกว่าผู้ดำเนินการและนักศึกษา

3.1.4 ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ในประเด็นความพอใจกับสภาพการเรียนการสอนที่จัดอยู่ในปัจจุบัน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและผู้ดำเนินการมีความพอใจกับสภาพการเรียนการสอนที่จัดอยู่ในปัจจุบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นด้วยมากกว่าผู้ดำเนินการ

3.1.5 ด้านรูปแบบการดำเนินงาน ในประเด็นความพร้อมของบุคลากรที่ทำงานทางวิทยุและไปรษณีย์ในปัจจุบัน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากรที่ทำงานทางวิทยุและไปรษณีย์ในปัจจุบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีความเห็นด้วยมากกว่าผู้บริหาร

3.2 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 7 ประเด็นคือ

3.2.1 รูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) ในประเด็นความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและผู้ดำเนินการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นด้วยมากกว่าผู้ดำเนินการ

3.2.2 รูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) ในประเด็นการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและผู้ดำเนินการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นด้วยมากกว่าผู้ดำเนินการ

3.2.3 รูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) ในประเด็นการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ทำให้ผู้เรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ที่ควรรู้ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ทำให้ผู้เรียนรู้เรื่องใหม่ ๆ ที่ควรรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นด้วยมากกว่าผู้ดำเนินการและนักศึกษา

3.2.4 รูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) ในประเด็นการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ผู้เรียนจะได้รับความรู้เพียงใด เมื่อเทียบกับการเรียนวิธีอื่น ๆ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ผู้เรียนจะได้รับความรู้เพียงใด เมื่อเทียบกับการเรียนวิธีอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นด้วยมากกว่าผู้ดำเนินการและนักศึกษา

3.2.5 รูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) ในประเด็นความพร้อมของสื่อการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ในปัจจุบัน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของสื่อการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ในปัจจุบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นด้วยมากกว่าผู้ดำเนินการและนักศึกษาเห็นด้วยมากกว่าผู้ดำเนินการ

3.2.6 รูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) ในประเด็นความพร้อมของแหล่งความรู้ สำหรับบริการสื่อการเรียนในท้องถิ่น พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อ

ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้ค้ำเนินการ และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของแหล่งความรู้สำหรับบริการสื่อการเรียนในท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีความเห็นด้วยมากกว่าผู้ค้ำเนินการ

3.2.7 รูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) ในประเด็นความเหมาะสมและขั้นตอนการเสนอเนื้อหา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ค้ำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและผู้ค้ำเนินการมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและขั้นตอนการเสนอเนื้อหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นมากกว่าผู้ค้ำเนินการ

3.3 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ค้ำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านรายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ประเด็น คือ

3.3.1 รายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) ในประเด็นรายการที่ออกอากาศทางวิทยุ สามารถรับฟังได้ชัดเจน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ค้ำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและผู้ค้ำเนินการมีความเห็นเกี่ยวกับรายการที่ออกอากาศทางวิทยุสามารถรับฟังได้ชัดเจน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นมากกว่าผู้ค้ำเนินการ

3.3.2 รายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) ในประเด็นเห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนที่ฟังรายการวิทยุและปฏิบัติกิจกรรมตามบทวิทยุ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ค้ำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ค้ำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นในเรื่องเห็นด้วยกับการที่ผู้เรียนที่ฟังรายการวิทยุและปฏิบัติกิจกรรมตามบทวิทยุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความเห็นมากกว่าผู้ค้ำเนินการและนักศึกษา

3.3.3 รายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) ในประเด็นสื่อวิทยุเป็นสื่อเสริมการเรียนการสอนในการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ได้ดี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นในเรื่องสื่อวิทยุเป็นสื่อเสริมการเรียนการสอนในการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ได้ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าผู้ดำเนินการและนักศึกษา

3.4 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ประเด็น คือ

3.4.1 กิจกรรมการพบกลุ่ม ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการพบกลุ่ม พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพบกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ดำเนินการมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหาร และนักศึกษาก็มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหาร

3.4.2 กิจกรรมการพบกลุ่ม ในประเด็นการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มตามที่กำหนดไว้มีอย่างน้อย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มตามที่กำหนดไว้มีอย่างน้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ดำเนินการมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหาร และนักศึกษาก็มีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหาร

3.4.3 กิจกรรมการพบกลุ่ม ในประเด็นความเหมาะสมในคุณสมบัติของครูประจำกลุ่ม (วุฒิ, ประสบการณ์) ในปัจจุบัน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นในเรื่องความเหมาะสมในคุณสมบัติของครูประจำกลุ่ม (วุฒิ, ประสบการณ์) ในปัจจุบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ดำเนินการมีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหาร และผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่านักศึกษา

3.4.4 กิจกรรมการพบกลุ่ม ในประเด็นการพบกลุ่มทุกครั้งครูประจำกลุ่มได้สร้างบรรยากาศในการเรียนมากขึ้นเพียงใด พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นในเรื่องการพบกลุ่มทุกครั้งครูประจำกลุ่มได้สร้างบรรยากาศในการเรียนมากขึ้นเพียงใด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ดำเนินการและนักศึกษามีความคิดเห็นมากกว่าผู้บริหาร

3.5 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านการจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ประเด็น คือ

3.5.1 การจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ในประเด็นเห็นด้วยเพียงใดที่สถานที่ตั้งศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ อาจเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศาลาวัด หรือศาลากลางบ้านก็ได้ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นในเรื่องสถานที่ตั้งศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ อาจเป็นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศาลาวัด หรือศาลากลางบ้านก็ได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและผู้ดำเนินการต่างก็มีความคิดเห็นมากกว่านักศึกษา

3.6 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ประเด็น คือ

3.6.1 กิจกรรมพัฒนาชุมชน ในประเด็นเห็นด้วยกับที่ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นในเรื่อง เห็นด้วยกับที่ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าผู้ดำเนินการและนักศึกษา

3.6.2 กิจกรรมพัฒนาชุมชน ในประเด็นกิจกรรมพัฒนาชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา มีความคิดเห็นในเรื่องกิจกรรมพัฒนาชุมชนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าผู้ดำเนินการและนักศึกษา

3.6.3 กิจกรรมพัฒนาชุมชน ในประเด็นมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดที่ว่ากิจกรรมพัฒนาชุมชนทุกกิจกรรมจะต้องผ่านการรับรองจากองค์กรหมู่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและผู้ดำเนินการ มีความคิดเห็นในเรื่องที่ว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดที่ว่ากิจกรรมพัฒนาชุมชนทุกกิจกรรมจะต้องผ่านการรับรองจากองค์กรหมู่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญ หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าผู้ดำเนินการ

3.6.4 กิจกรรมพัฒนาชุมชน ในประเด็นเห็นด้วยเพียงใดที่นักศึกษาทางวิทย์และไปรษณีย์ทุกคนจะต้องจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้ได้ครบ 48 หน่วยพัฒนา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ นักศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยทีละคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและผู้ดำเนินการมีความคิดเห็นในเรื่องเห็นด้วยเพียงใดที่นักศึกษาทางวิทย์และไปรษณีย์ทุกคนจะต้องจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชนให้ได้ครบ 48 หน่วยพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าผู้ดำเนินการ

อภิปรายผล

ในการเสนอความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตภาคเหนือ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 5 ผู้วิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษา ส่วนมากมีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน เพื่อให้มองเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น จึงแยกเสนอในแต่ละด้านตามลำดับ ดังนี้

1. ด้านรูปแบบการดำเนินงาน เมื่อได้พิจารณาคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาแล้ว ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นที่ควรส่งเสริมให้มีการขยายการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ออกไปทุกภาค โดยเฉพาะแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในชนบทห่างไกล และค้อย หลาด ขาดโอกาสทางการศึกษา อันเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์เป็นรูปแบบใหม่ของการจัดการศึกษา เป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นของใหม่สำหรับชาวบ้านที่แตกต่างไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียนที่พบอยู่เป็นประจำ การให้ข่าวสารข้อมูลโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นปลิว หรือวิธีการอื่น ๆ ที่จะทำให้ผู้ขาดโอกาสได้รับข่าวสารข้อมูลที่จะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจมากที่สุด (อุดม พรหมแก้วงาม, 2529 : 65) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งผลการวิจัยของผู้วิจัยที่กล่าวข้างต้นนั้นสอดคล้องกับการศึกษาของยูเนสโก (UNESCO) เมื่อปี 1961 พบว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้กลุ่มประชากรในทวีปเอเชีย 15 ประเทศ ได้แก่ อัฟกานิสถาน พม่า เขมร ศรีลังกา อินเดีย อิหร่าน อินโดนีเซีย เกาหลี ลาว มาเลเซีย เนปาล ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ ไทย เวียดนาม มีประมาณ 130 ล้านคน มีจำนวนผู้อ่านหนังสือไม่ออกถึง 5 คนใน 10 คน โดยเฉพาะประเทศลาว อัฟกานิสถาน และเนปาล มีถึง 7-8 คนใน 10 คน ที่ไม่รู้หนังสือ เพราะความยากจนและขาดโอกาสทางการศึกษา (UNESCO, 1961 : 137) ซึ่งสอดคล้องกับ นิโคไลส เบนเนคต์ (แปลและเรียบเรียงโดยเสกสรรค์ ประเสริฐกุล, 2515 : 18 อ้างถึงในอุดม พรหมแก้วงาม, 2529 : 17-18) ว่า ผู้ที่อยู่ในฐานะสังคมที่ต่างกันจะประสบความสำเร็จในการศึกษาแตกต่างกัน เมื่อผู้ใดมีฐานะยากจน แม้จะมีความต้องการทางการศึกษาในสาขาที่สูงกว่ากำลังฐานะของตนเอง

ข่อมเป็นไปได้ยาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ สมใจ หอมเย็น (สมใจ หอมเย็น, 2514 : 141
 อ้างถึงในอุดม พรหมแก้วงาม, 2529 : 1e) ที่ว่า ตัวประกอบที่มีอิทธิพลต่อความไม่เสมอภาคทาง
 การศึกษามักจะมาจากความยากจนของประเทศ คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับสูง
 จะมีโอกาสได้ศึกษา และมักประสบผลสำเร็จมากกว่าคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่ำกว่า
 เช่นเดียวกับการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลการพัฒนารูปแบบและเนื้อหาสื่อการเรียน
 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ระดับที่ 3-4 ในเขตภาคกลาง ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง
 ที่สรุปได้ว่า (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง, 2528 : 163) ความต้องการด้านรูปแบบ
 การเสนอบทเรียนของนักศึกษาเป็นความต้องการที่ควรนำมาพิจารณาจัดสรรให้ หรือตอบสนองให้
 มากกว่าที่จะไปพิจารณาความต้องการของครูผู้สอน คือพิจารณาจากเบื้องล่าง (Bottom - up)
 ขึ้นไป มิใช่เบื้องบน (Top - down) ลงมา หรืออาจพิจารณาทั้งเบื้องล่างและเบื้องบนประกอบกัน
 จึงจะทำให้การรับและการให้ความสอดคล้องสมดุลกัน และจากการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่มี
 อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในโครงการการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและ
 ไปรษณีย์ของ สมอง ฉินนานนท์ (สมอง ฉินนานนท์, 2528 : 29) พบว่า นักศึกษาทางวิทยุ
 และไปรษณีย์ร้อยละ 91.3 เรียนแล้วมีงานทำและมีรายได้เฉลี่ยโดยประมาณ 17,634 บาทค่อปี
 จากผลของผู้วิจัยเองสำหรับรูปแบบการดำเนินงานที่จัดอยู่ในปัจจุบัน ทุกกลุ่มเป้าหมายเห็นว่า
 เหมาะสมดี ด้านประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปใช้ และนักศึกษายังระบุว่า ทำให้เกิดความเชื่อมั่น
 ในตนเอง มีความกล้า รู้จักแสดงความคิดเห็นและสามารถติดต่อสนทนากับบุคคลได้ทุกระดับ
 ตลอดจนนำความรู้ไปใช้ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือชุมชน และปรับปรุง
 อาชีพการงานของตนเองได้

2. ค่านรูปแบบการเรียนการสอน (หลักสูตร-คู่มือเรียน) เมื่อได้พิจารณาคะแนนเฉลี่ยของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาแล้ว ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและผู้ดำเนินการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การเรียนทาง ว.ป.๗. ผู้เรียนจะต้องอ่านคู่มือเรียนและทำกิจกรรมตามคำแนะนำในคู่มือเรียน ส่วนนักศึกษาเห็นว่า การเรียนการสอนทาง ว.ป.๗. นั้น มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศมาก ผลจากการศึกษาวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของกองแผนงานและวิจัย (กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2525 : 16) ที่ว่า ปัญหาการเตรียมตัวของนักศึกษา ก่อนทำรายการวิทยุ นั้นมีน้อย ทั้งนี้ เพราะการรับคู่มือเรียนของนักศึกษาไม่ค่อยมีกำหนดเวลาที่แน่นอน ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพทางการเรียนของนักศึกษาด้วย เพราะคู่มือเรียนเปรียบเสมือนคัมภีร์ที่จะแนะทางให้ผู้เรียนได้พบกับความสว่างได้ ถ้าคู่มือเรียนไม่มาตามกำหนดหรือมาล่าช้า ผู้เรียนก็ไม่มีอ่าน เช่นเดียวกับผลการวิจัยของพรทิพย์ ชาตะรัตน์ (พรทิพย์ ชาตะรัตน์, 2527 : 64-65) พบว่า กระบวนการเรียนการสอนของนักศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่อ่านคู่มือเรียน และไปพบกลุ่มกันอย่างสม่ำเสมอ สำหรับนักศึกษาที่ไม่มีเป็นส่วนตัว เขาสามารถแก้ปัญหาของตัวเองโดยการยืมเพื่อน ยืมจากห้องสมุด และยืมจากศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์

3. ค่านรายการวิทยุ (สื่อวิทยุ) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาแล้ว ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่ม เห็นห้องคือกันว่า สื่อวิทยุเป็นสื่อเสริมการเรียนการสอนในการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ได้ดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พวงรัตน์ พงษ์กิจ ว่า (พวงรัตน์ พงษ์กิจ, 2526 : 102) การใช้สื่อมวลชนของนักศึกษา โดยเฉพาะวิทยุกระจายเสียง ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเห็นได้ชัด แสดงว่ารายการของวิทยุกระจายเสียงที่มุ่งให้ความรู้แก่ผู้ฟังนั้นบรรลุความมุ่งหมาย จึงควรแก่การสนับสนุนให้สถานีวิทยุต่าง ๆ ได้เพิ่มพูนรายการความรู้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์แก่การศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่นเดียวกับผลการประเมินผลของงานวิทยุและไปรษณีย์ กองปฏิบัติการ (กองปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน เอกสารอัดสำเนา 2524 : 73-74) พบว่า การจัดรายการวิทยุดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับผลการประเมินของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2521 : 4-52) ที่ทำการประเมินจากผู้ผ่านหลักสูตร พบว่า ในด้านจุดมุ่งหมาย ผู้เรียนและครูเห็นว่า บทเรียน อุปกรณ์ เครื่องมือ ผู้เรียนพอใจบทวิทยุเพราะได้รับความรู้ใหม่

สามารถนำเอาความรู้ไปประกอบอาชีพได้ บทเรียนวิทยุและเนื้อหาหนังสือประกอบบทเรียน เข้าใจง่าย และยังคงคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของรายการวิทยุ ในโครงการ การศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้ของวีระพันธุ์ สวัสดิ์ (วีระพันธุ์ สวัสดิ์, 2522 : 4-47) ที่พบว่า การจัดรายการวิทยุตามหลักสูตรการศึกษา ผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จ ค่าเงินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสนองวัตถุประสงค์ในการเรียนของ นักศึกษา และการรับฟังของผู้อื่น ๆ ได้ดี คือ ได้ความรู้ ความคิด คติธรรม และความบันเทิง ความลำดับ นักศึกษาขอให้มีการวิทยุเพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน และ เพื่อประกอบบทเรียนในการเรียนด้วย เช่นเดียวกับผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2527 : 77) พบว่า ผู้เรียนเกือบทั้งหมดให้ความ เห็นว่าบทเรียนที่ผู้เรียนจำเป็นต้องฟังบทสอนทางวิทยุจึงทำให้เข้าใจได้ดีขึ้น มีบางบทเรียนซึ่งแต่ละวิชา มีจำนวนไม่เท่ากันหลายบทเรียนที่ผู้เรียนเห็นว่า ไม่ต้องฟังบทวิทยุสอนวิทยุก็ได้ ผู้เรียนแต่ละจังหวัด มีทัศนคติต่อการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ไม่แตกต่างกัน ผู้เรียนเกือบทุกคนมีวิทยุเป็นของตนเอง ช่วงเวลาที่ผู้เรียนเห็นว่าเหมาะสมสำหรับการออกอากาศสอนทางวิทยุคือภาคเช้า (เวลา 08.30- 12.00 น.) และภาคค่ำ (เวลา 20.30-22.00 น.) เท่านั้น

4. ค่านิจกรรมการพบกลุ่ม พิจารณาจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาแล้ว ผลการวิจัยพบว่า ทั้งสามกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่า ผู้เรียนต้องไปพบกลุ่ม และทำกิจกรรมกลุ่มซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ในการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ คือการกำหนดให้ผู้เรียน ไปพบกลุ่มเพื่ออธิบายและพูดคุยกัน จากประเด็นที่ฟังวิทยุและอ่านตำราหรือคู่มือเรียนไปแล้ว และ หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง จุดประสงค์ที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องไปพบกลุ่ม เป็นประจํานี้ก็เพื่อต้องการจะให้ผู้เรียนได้ มีโอกาสอธิบายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองด้วย นั้นหมายความว่า เรามีได้มุ่งหวังเพียงให้ผู้เรียนมารวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เท่านั้น แต่เรามุ่งหวังไกลออกไปกว่านี้อีกก็คือ ต้องการจะให้การมาพบกลุ่มนี้เป็นสะพาน เชื่อมโยง ไปถึงการฝึกฝนให้ผู้เรียนในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจระบบการทำงานและการตัดสินใจอย่างเป็น ระบบ ซึ่งจะก่อให้เกิดพลังกลุ่มที่เข้มแข็ง และสามารถทำกิจกรรมใด ๆ ในชุมชนให้เป็นผลสำเร็จ ได้อย่างดีต่อไปในอนาคตอีกด้วย และการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพบกลุ่มคือมุ่ง ฝึกฝนผู้เรียนให้รู้จักคิด การตัดสินใจ แก้ปัญหา ร่วมมือกันทำงาน ให้เป็นผลสำเร็จโดยอาศัยพลัง

จากกลุ่มเท่ากับเป็นการปูพื้นฐานการทำงานร่วมกัน ตามวิถีทางประชาธิปไตยกับทั้งยังเท่ากับเป็นการเสริมสร้างค่านิยม ด้านคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดแก่ผู้เรียนทาง ว.ปณ. ในขณะที่กำลังเรียนอยู่เขาก็สามารถนำความรู้วิธีการแก้ปัญหา และวิธีการทำงานร่วมกันไปใช้ประโยชน์ได้ทันที ในการทำงานและตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนของเขา เปรียบได้กับการสอนให้รู้จักวิถีคกปลา เพื่อเขาจะได้ไปตกปลากินเอง เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ อรรถธรณ สมานทรัพย์ (อรรถธรณ สมานทรัพย์, 2530 : 133) ที่ว่า การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ต้องมีการพบกลุ่มและมีกิจกรรมกลุ่มอื่น ๆ อีกมาก ที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ในชีวิตประจำวัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุคม พรหมแก้วงาม (อุคม พรหมแก้วงาม, 2529 : 68) ที่ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มทางสังคมด้วยการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ มีผลต่อการยอมรับโอกาสในการศึกษาทาง ว.ปณ. มาก

5. การจัดศูนย์การเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ พิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาแล้ว ผลการวิจัยพบว่า ทุกกลุ่มเป้าหมายมีความเห็นสอดคล้องกัน โดยให้ความสำคัญกับการขยายศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. ออกไปให้มากขึ้น แต่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้งศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. ว่า ควรใช้ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศาลาวัด หรือศาลากลางบ้าน และในศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. นั้น ควรมีสื่ออันประกอบด้วยวิทยุ เทป-บทเรียน และเอกสารเสริมความรู้ เพราะการที่จะจัดศูนย์การเรียนทาง ว.ปณ. เป็นการให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่สามารถศึกษาต่อในชั้นเรียน ให้เขาได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อสภาพปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ เพื่อนำไปปรับปรุงอาชีพหรือความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น และยังสอดคล้องกับสรุปผลการสัมมนานักการศึกษาทางไกลและผู้เกี่ยวข้อง ถึงการใช้ศูนย์การเรียนว่า เนื่องจากหลายหน่วยงานจำเป็นต้องใช้สื่อต่าง ๆ ในระดับท้องถิ่นมาก เช่น กรมการศึกษานอกโรงเรียน ไม่ใช่จะจัดการศึกษาทาง ว.ปณ. ให้กับนักศึกษาเท่านั้น ยังมีการศึกษาที่ต้องจัดให้กับกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ซึ่งเป็นชาวบ้าน จึงจัดในรูปแบบของห้องสมุดประชาชน ศูนย์ข่าวสารข้อมูลระดับอำเภอ แหล่งความรู้หมู่บ้าน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน โดยมีเป้าหมายที่จะให้ข่าวสารข้อมูล รายละเอียด ความรู้ต่าง ๆ กระจายลงไปสู่พื้นที่ให้มากที่สุด ซึ่งเป็นวิธีอันเดียวกับหน่วยงานอื่น ๆ เมื่อนักศึกษารับเอกสารไปแล้วจะมีการสอนเสริมช่วย แต่ก็มีนักศึกษาประมาณ 20% ไม่มีโอกาสเข้ารับการสอนเสริมเพราะอยู่ไกล แต่การสอนเสริมจะจัดเฉพาะในตัวจังหวัด ดังนั้นศูนย์การเรียนในระดับท้องถิ่นจึงมีความสำคัญมาก ทำอย่างไรที่จะ

ให้หน่วยงานทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องมาร่วมมือกันจัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ร่วมกัน แล้วนำข้อมูลข่าวสาร และสื่อต่าง ๆ มาไว้รวมกันทั้งหมด กลุ่มเป้าหมายใดต้องการหาความรู้มาใช้ได้ทุกคน (กรม การศึกษานอกโรงเรียน, 2530 : 89)

6. กิจกรรมการเชิญวิทยากร พิจารณาจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาแล้ว ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มมีความเห็นสอดคล้อง กันว่า เห็นด้วยกับการเชิญวิทยากรมาบรรยาย แต่จากการวิจัยของอรพรรณ สมานทรัพย์ (อรพรรณ สมานทรัพย์, 2530 : 134) ไม่สอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ โดยผลการวิจัยของ อรพรรณ สมานทรัพย์ พบว่า การเชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยายหรือสาธิตกิจกรรมใหม่ ๆ ให้แก่ผู้เรียนในระหว่างการพบกลุ่ม ผู้ดำเนินการคิดว่า ตนเองก็มีความรู้ ความสามารถ หรือ ช่วยแนะนำผู้เรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ จึงไม่เห็นความจำเป็นหรือความสำคัญในการเชิญ วิทยากรจากภายนอกมาบรรยาย และในทางปฏิบัติจริง ๆ การหาวิทยากรก็เป็นเรื่องค่อนข้าง ลำบาก และยุ่งยากพอสมควร เช่น ในด้านการติดต่อ การเดินทางไปมาไม่สะดวก ลำบากไม่ทันการ เหล่านี้คือสาเหตุที่ทำให้การเชิญวิทยากรมาบรรยายมีน้อย ผู้ดำเนินการหรือครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่ จะเป็นครูประจำการ ฉะนั้น อาจจะเคยชินกับลักษณะการสอนนักเรียนในโรงเรียนด้วยตนเองมา ตลอด

7. การจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดำเนินการ และนักศึกษาแล้ว ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มมีความเห็นสอดคล้อง ต้องกันว่า เป็นไปได้มากกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ฝึกให้ผู้เรียนคิด เป็นทำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับผล การวิจัยของ ตุลา อีรชุติมานันท์ พบว่า การเป็นสมาชิกของกลุ่ม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ พัฒนาท้องถิ่น การช่วยเหลือเพื่อนบ้านสร้างสาธารณประโยชน์ มีการยอมรับมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็น สมาชิกของกลุ่ม หรือผู้ที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาเหล่านี้ ใช้เวลาไปกับการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านมากจนไม่มีเวลาที่จะสนใจกับการเพิ่มพูนความรู้ (ตุลา อีรชุติมานันท์, 2522 : 53 อ้างถึงในอุดม พรหมแก้วงาม 2529 : 66-67)

ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงสำหรับการดำเนินงานทาง ว.ปณ.

1. ควรปรับปรุงรูปเล่ม เนื้อหาคู่มือเรียนให้ดีขึ้น ส่วนราคานั้นควรลดลงให้ถูกกว่านี้ และการจัดส่งควรส่งให้เร็วกว่านี้คือก่อน เปิดเรียนใน เทอมใหม่ คู่มือเรียนควรถึงมือนักศึกษา

2. รายการวิทยุควรปรับปรุงบทวิทยุให้เนื้อหา และหนังสือประกอบบทเรียนอ่าน
เข้าใจง่าย และเวลาออกอากาศในช่วงที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาคือช่วงเวลา 20.30-22.00 น.
3. ครูประจำกลุ่มไม่ควรเป็นข้าราชการ แต่ควรมีวุฒิทางครู จะแก้ปัญหาเรื่องเวลา
ในการพบกลุ่มได้มาก
4. ควรจัดตั้งศูนย์การเรียนทาง ว.ปด. ให้มากขึ้น ตามความพร้อมของท้องถิ่น
ถ้าไม่พร้อมก็ควรจัดในห้องสมุด/ที่อ่าน/แหล่งความรู้ และผู้ดูแลรักษาควรจะเป็นนักศึกษาและ
ครูประจำกลุ่ม
5. การเชิญวิทยากรบรรยายพิเศษ ควรเชิญเมื่อจำเป็นจริง ๆ และวิทยากรควร
เป็นผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะงาน เฉพาะทางจริง ๆ
6. ศูนย์ภาค ศูนย์จังหวัด ควรจะมีแผนการนิเทศติดตามผลอย่างสม่ำเสมอและ
ต่อเนื่อง เพื่อวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัย และให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ
7. ควรมีการประชุมสัมมนาครูประจำกลุ่มทุกคน เพราะจะได้ทราบบทบาทหน้าที่ของ
ครูประจำกลุ่ม จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
8. การใช้ภาษาควรใช้ภาษาที่เรียบง่ายฟังแล้ว เข้าใจ และเน้นการออกเสียงอักษร
กล้ำให้ชัดเจน ใช้น้ำเสียง จังหวะ วรรคตอนการพูดให้ถูกต้อง จะช่วยให้รายการน่าฟังและมี
คุณภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการทำวิจัย เรื่องนี้ในกลุ่มประชากร เขตจังหวัดในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ภาคอื่น ๆ
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์ สังเกต เพื่อศึกษาเจาะลึกถึง
บทบาทของผู้ดำเนินการและนักศึกษา จะทำให้เข้าใจบทบาทของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ดีขึ้น
3. ถ้าจะทำวิจัยเพิ่มเติมหรือวิจัยต่อจากครั้งนี้ ควรศึกษาถึงตัวแปรในระดับชุมชน
อันได้แก่ บุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์ต่าง ๆ และการติดตามผล